

УДК 502.335

Грунтова В.Ю., асистент кафедри екології та технологій захисту навколишнього середовища

(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

АНАЛІЗ СТАТИСТИЧНИХ ДАНИХ ПРО ПЕРЕБІГ ПРОЦЕСІВ УРБАНІЗАЦІЇ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Урбанізація представляє собою процес територіального поширення міст, їх значення у розвитку суспільства, що супроводжується ростом і розвитком міських населених пунктів, зростанням питомої ваги міського населення, поширенням міського способу життя в певному регіоні, країні, світі [1].

Оцінювання перебігу урбанізаційних процесів в Україні виступає важливим критерієм підвищення ефективності просторового планування (особливо у контексті децентралізації та реформи місцевого самоврядування), а також прогнозування екологічних наслідків антропогенного впливу міських поселень на компоненти довкілля.

На рисунках 1–6 графічно представлені деякі характерні особливості наявного стану та ретроспективної динаміки процесів урбанізації на території України [1, 2].

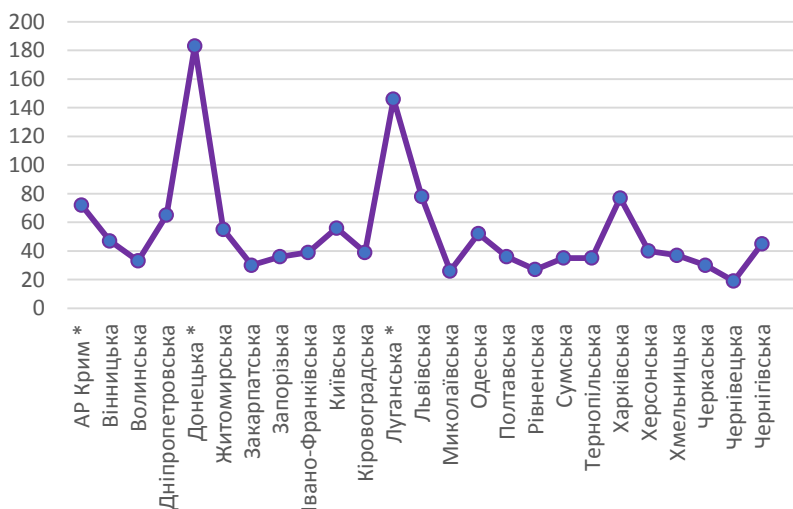

Рисунок 1 – Розподіл міських населених пунктів по областях України на 01.01.22 р.
(*за даними офіційного порталу ВР України)

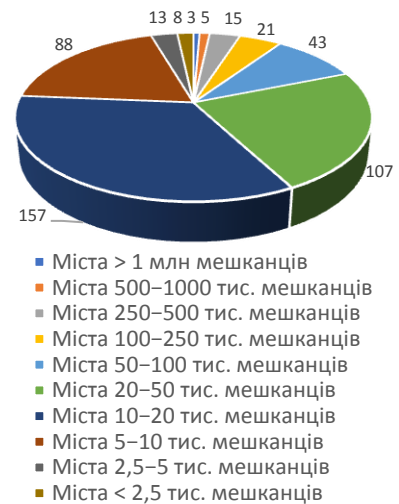

Рисунок 2 – Ранжування населених пунктів України за чисельністю мешканців на 01.01.22 р.

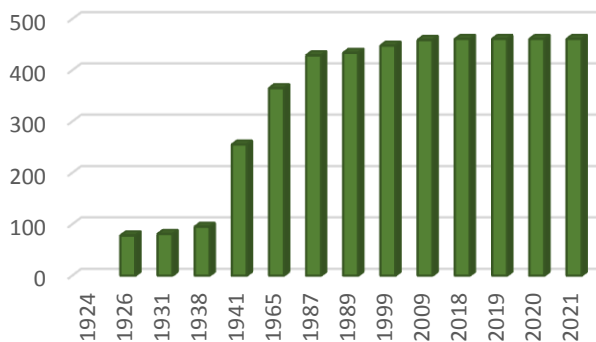

Рисунок 3 – Динаміка поширення міст на території України у 1924 – 2021 рр.

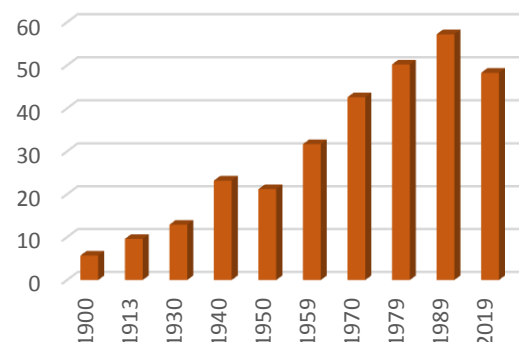

Рисунок 4 – Динаміка кількості міського населення України у 1900 – 2019 рр.

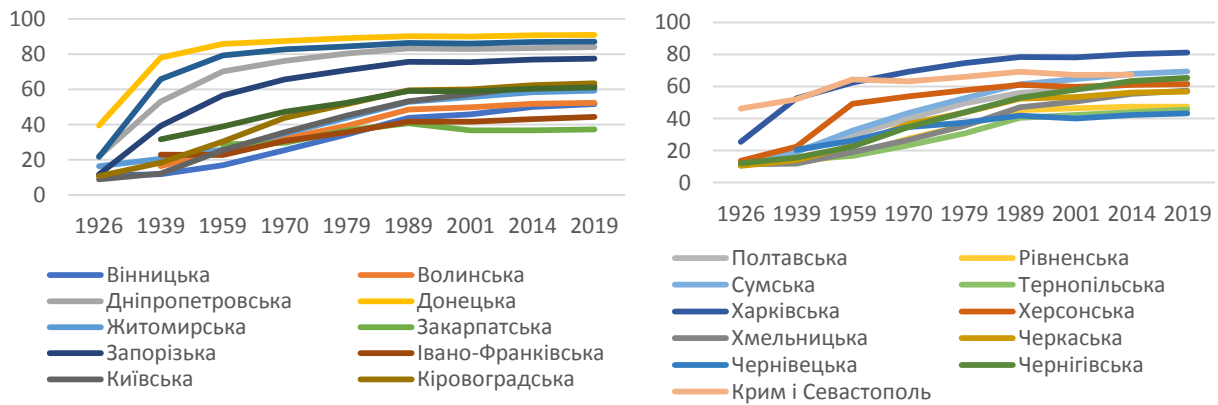

Рисунок 5 – Відсоток міських жителів у населенні України (1926 – 2019 рр.) у сучасних кордонах областей

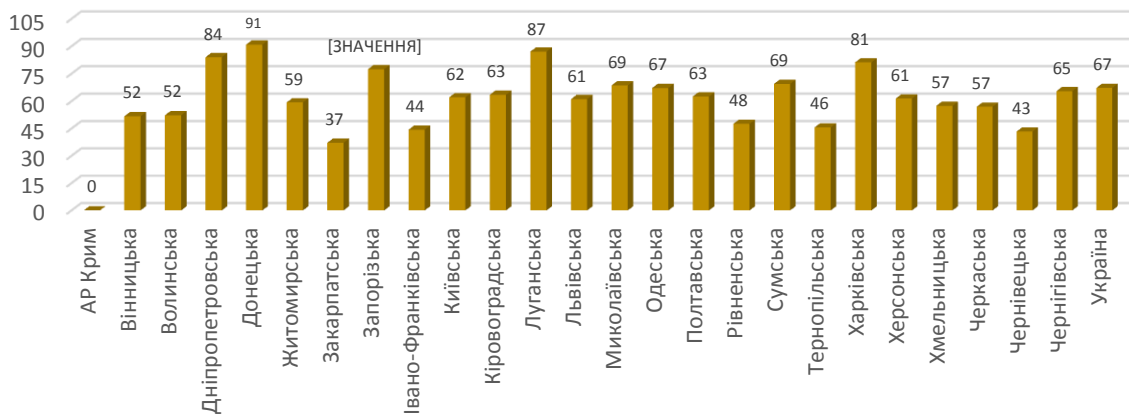

Рисунок 6 – Відсоток населення України, яке проживає у містах, на 01.01.20 р. (за оціночними даними)

Висновок: Україна належить до високоурбанізованих держав світу; рівень урбанізації станом на 2020 р. становить 67 % (без урахування тимчасово окупованої території АР Крим). Однак урбанізаційні процеси на території країни значно диференційовані за регіонами, що зумовлено історичними, геополітичними, соціально-економічними, глобалізаційними чинниками. Найвищий рівень урбанізації характерний для Донецької, Луганської, Дніпропетровської та Харківської областей; найнижчий – для Закарпатської, Чернівецької та Івано-Франківської областей.

Станом на 01.01.22 р., найбільша кількість міських населених пунктів зафіксована у Донецькій, Луганській та Харківській областях. Переважну кількість міст (352) на території України складають міста з 5 до 50 тисяч мешканців.

Динаміка поширення міст на території України за період 1924 – 2021 рр. має висхідну тенденцію до 2018 р, а потім залишається без змін. На відміну від цього, динаміка кількості населення України, яке проживає у містах, у 2019 році характеризується спадом, порівняно із попередніми роками.

Що стосується даних, які відображають відсоток міських жителів у населенні областей за період з 1926 по 2019 рр., можна відмітити поступове зростання даного показника по усіх областях, як і по Україні в цілому, що свідчить про поступовий розвиток процесів урбанізації на території України за останні 90 років.

Перелік посилань

1. Вікіпедія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/09.11.2022>.
2. Чисельність наявного населення України на 01.01.2020 р. / Статистичний збірник // за ред. М.Тімонної. – К.: 2020. – 82 с.